

negustorii a apărut, după cum s-a mai arătat, abia în broșura germană tipărită în 1500 (și atunci chiar, în cu totul altă variantă), adică: indiscutabil mai târziu decât povestirea rusă (1481—1486) și foarte puțin probabil înaintea povestirii lui Bonfini (1490—1503).

Povestirea din cronica lui Bonfini, deasemenea, nu putea să fie izvorul povestirii ruse și al legendelor germane — nu numai din cauza provenienței ei relativ târzii, dar și pentru că în ea nu aflăm multe episoade despre care se vorbește în textele germane și în cel rus (executarea slujbașului scirbit, executarea oamenilor care ascunseseră comorile, executarea femeii leneșe, încercarea monahilor). În acest sens, povestirea rusă e cea mai bogată. În ea se află toate episoadele, comune celorlalte două tipuri, dar e greu să admiți că o compunere, scrisă într-o limbă slavă, puțin cunoscută în Europa Centrală (Ungaria, Germania), ar fi putut deveni izvorul povestirii germane-manuscrise, mai vechi, al poemului lui Beheim, sau măcar al unor broșuri germane mai târzii, și al cronicii lui Bonfini.

Cercetătorul care ar dori să găsească un izvor scris comun pentru cele trei tipuri de legende despre Dracula, ar trebui să meargă pe drumul reconstituirii acestui izvor. Dar, procedînd la o asemenea reconstituire, el s-ar izbi, inevitabil, de greutăți de netrecut. Coincidențele între diferitele episoade ale povestirilor despre Tepeș sînt coincidențe de compoziție a subiectului, și nu coincidențe textuale¹. Alegerea unui text anume pentru asemenea reconstrucție ar fi extrem de grea. Coincide, cel mai adesea, tema anecdotelor despre Dracula, dar rezolvarea acestei teme, nuanța și sensul ei se dovedesc complet diferite în diferitele versiuni. Cum ar trebui să se termine, în reconstituirea presupusă, anecdota cu încercarea monahilor? Care din ei — lingușitorul sau demascatorul — trebuia executat și care răsplătit? (sau, în concordanță cu Beheim, totul ar trebui să se limiteze la o singură execuție, fără nici o răsplată!). Cum ar trebui povestită istoria cu negustorii și cu averea lor — după povestirea rusă, după Bonfini sau după broșura germană de mai târziu? În general, care ar trebui să fie tendința generală a unei asemenea reconstituirii — să descrie cruzimea patologică a lui Dracula sau asprimea lui îmbinată cu dreptatea? Fiecare din aceste rezolvări ar cere excluderea cîtorva episoade, legende; fie excluderea acelor care descriu despotismul absurd al «marei fiare», fie a acelor care vorbesc despre imparțialitatea și întărirea ordinii în țară.

Greutățile care se ivesc în calea reconstituirii izvorului legendelor ar dispărea dacă noi am presupune că izvorul comun al celor trei legende ar fi nu un document scris și, în general, nu o operă anume, ci o serie de mărturii sau anecdote, care s-au încheiat încă pe vremea cînd Tepeș era în viață (în parte pînă la ducerea lui în captivitate de către regele maghiar în 1462), au circulat în Europa Centrală și de Sud-Est, în a doua jumătate a secolului al XV-lea, și au fost scrise și interpretate diferit de către autorii germani, autorul rus și autorul maghiaro-italian.

broșurii au apărut — după J. Striedter — nu printre sașii transilvăneni și nici pe teritoriile de nord ale Germaniei de jos, ci în Germania de Sud (Nürnberg). J. Striedter, *op. cit.*, p. 401—404.

Comp. I. Bogdan, *op. cit.*, p. 119. Singura coincidență textuală a celor trei povestiri sînt cuvintele lui Dracula despre dorința lui de a «întări obiceiul» solilor străini («законъ подтвердити», «confirmandi maris», «gewonheit bestetigen»). Dar asemenea coincidență se explică, evident, prin jocul de cuvinte, pe care e construită toată anecdota (a «întări» cu cuie).